

na mestu požara, da so nesrečo omejili in preprečili, da niso plameni preskočili na bližnje župnišče in gospodarska poslopja posestnika M. Žumra. Na pomoč prbrzeli so oteli opremo Hranilnice, dočim je zgorel inventar Prosvetnega društva. Požar je povzročil najbrž kratak stik. Usodepolno je bilo, ker ni bilo ob pojavu ognja nobene osebe v poslojpu.

V Razborju pri Slovenjgradcu je zgorela cementna delavnica Ivana Glasenčnika, ki trpi škodo 30.000 din. Delavnica je bila čisto v samotnem jarku.

Pri Sv. Križu nad Litijo je nočni ogenj zajel gospodarako poslopje Hranilnice in posojilnice pod cerkvijo. Zgorela je avtogaraža in z njo vred dva avtomobila, ki sta služila za prevoz na progji Litija—Sv. Križ. Vzrok požara skušajo dognati orožniki.

Preobilna pijača vzrok uboja. V Ložanah pri Sv. Marjeti ob Pecnici sta se podala na hlev k počitku in pijačem stanju 33 letni hlapec Janez Slamič in potujoči brusar Filip Čepe. Po Slamičevi izpovedi je prišlo med obema do prepira, v katerem je dobil hlapec od brusarja neko kovinasto posodo v glavo. Nasilno postopanje je Slamiča tako razjutilo, da je smrtno zabodel v srce Čepeja in se sam javil orožnikom.

Z lažjo o smrti se je dokopal do dveh tisočakov. K Antonu Škrbineku, lesnemu trgovcu v Selnici ob Dravi, je prišel mladi fant in mu izročil pismo. V pismu prosi Škrbinekov prijatelj Ivan Jarc z Zg. Boča, naj mu posodi 1000 din, ker mu je umrl oče. Lesni trgovec je dal neznanцу celo 2000 din, a je zvedel že drugi dan za tem, da se stari Jarc še veseli življenja in ga je tujec z lažjo o smrti potegnil za dva jurja. Te dni je opazil Škrbinekov sin v Mariboru sleparja ter opozoril nanj stražnika, kateri ga je prijel. Gre za komaj 19 letnega Petra Krempla od Sv. Duha na Ostrem vrhu, ki je v par dneh zapravil dva tisoč dinarjev.

Zganje povzročilo smrt. Najemnik Jurij Račnik iz St. Danijela nad Muto je bil zaposlen s podiranjem smrek pri posestniku Uršniku. Po končanem delu je postregel Uršnik Račniku z žganjem. Med govorom je Račnik razodel, da ima doma bolno živinčce, katerega bi moral zdraviti z volčjim korenem, namočenim v žganje, a ga nima. Uršnik mu je dal zdravilo pod svarišlom, da žganja, v katerem se je namakal volčji koren, nikakor ne sme piti. Račnik pa je kljub svarišlu potegnil iz steklenice in je doma umrl na posledicah zastrupljenja.

Predrzen vlom sredi Celja. Drzen vlom je bil izvršen v Celju v stanovanje lastnice kavarne »Evropec« Helene Krušičeve na Kralja Petra cesti. Vlomilec je ukradel iz predala miznice 2800 dinarjev gotovine in zlatnine ter nakita za 9690 dinarjev. S plonom se je tat odpeljal s savinjskim vlakom, ker so našli ob progji pri Mariborski cesti dve škatlici od nakita, ki ju je vrgel vlomilec skozi okno vlaka.

Dva od napadalec poškodovana oddana v celjsko bolnišnico. V začetku minulega tedna sta dva moška napadla 26 letnega kočarjevega sina Ignaca Kranjca iz Kačjega dola pri Sv. Petru na

Medvedovem selu ter ga z udarci z ročico močno poškodovala po glavi in levem ramenu. — V nedeljo so neznanči moški na Ljubečni blizu Ropanove gostilne napadli 26 letnega delavca Ignaca Karmuzla iz Ogorelca pri St. Juriju ob juž. žel. in ga poškodovali po glavi. Oba poškodovanca so oddali v celjsko bolnišnico.

Radi utaje zaupanega denarja 12 let robije in trajna izguba častnih pravic. Dne 29. januarja je bila pred okrožnim sodiščem v Murški Soboti razprava proti bivšemu oficijalno okrajnega sodišča Frigerichu Stefanu, ki je od leta 1927 do leta 1939 kot državni uslužbenec poveril preko 706.000 din zaupanega mu denarja. Ker je bil Friderich po vsej okolici Murške Sobotice dobro znan, je za razpravo vladalo tako zanimanje, kakor še doslej za nobeno v tem kraju in je bila razpravna dvorana ves čas, od 8 do 19.30, nabito polna. Obdolženec je bil ves čas uslužben v Murški Soboti. Poleg rednih službenih dohodkov je imel redne mesečne dohodke tudi kot tolmač madžarskega jezika, zato so njegovi dohodki znašali mesečno okrog 4000 din; ko pa so se uradništvo plače znižale, so se tudi njegovi dohodki skrčili na 2500 din. Ko se je poročil, mu je tudi žena prinesla 210.000 din dote, s katero si je postavil lasten dom. S temi dohodki bi obdolženec lahko primerno shajal, vendar pa se s poštenim zaslužkom ni zadovoljil. Obdolženec je priznal skoraj vse utaje. Zagovarjal pa se je, da ga je v tako nesrečo pahnila lahkomišelnost, ker je bil ves srečen, če je lahko v družbi visokih uradnikov pil z njimi bratovščino. Za vsa kazniva dejanja je bil Friderich obsojen na 12 let robije in na trajno izgubo častnih državljan-skih pravic.

Ostro kaznovan izgovor s »hišno preiskavo.« Kovaški pomočnik Jožef Fideršek in delavec Anton Canjkar, oba iz Savcev, sta vdrli lani novembra v hišo posestnika Jožefa Marina, katerega sta podrla na tla ter mu odvzela samokres in nekaj denarja. Mlada zločinka sta se izgovarjala v minulem tednu pred mariborskim velikim senatom, da sta hotela izvršiti le nekako hišno preiskavo. Obsojena sta bila: Fideršek na dve leti in pol težke ječe, Canjkar pa na dve leti težke ječe.

Obsodba za uboj v pijanosti. 37 letni posestnik Franc Ogorevc z Malega vrha v občini Globoko pri Brežicah je 23. decembra 1939 doma kuhal žganje in bil okajan. Ko je zvečer v sobi čakal na večerjo, je potrkal na okno pijani Anton Škofca. Ogorevc in Škofca sta pričela najprej miren razgovor, ki se je pa prelevil v prepir, ker je hotel imeti Škofca steklenico žganja. Prišlo je do prepira, v katerem je Ogorevc s kuhinjskim nožem zabodel Škofco v levo stran prs in mu je prebodel srce. Zabodeni je obležal na mestu mrtev. Pri sodni obravnavi v preteklem tednu v Celju se je zagovarjal Ogorevc s silobranom in je bil obsojen na štiri leta težke ječe, na plačilo povprečnine 500 din in na odškodnino Škofčevi vdovi 1300 din. Obsojeni je sodbo sprejel.

Ali si že obnovil naročnino?

Kratke tedenske novice

Izredno huda zima v Dalmaciji je uničila okrog Splita proti koncu januarja oljčne nasade in je tako omamila ribe v morju, da je bila vsa površina pokrita z njimi in so jih ljudje lovili kar z rokami.

Nemški kancler Hitler si je prizadeval, da bi v svojem berlinskem govoru 30. januarja ob priliki sedemletnice, odkar je prišel na oblast narodni socializem, opravičil dela, ki jih je Nemčija v teku sedmih let izvedla. Ta dela so takšna, da so prisilila Veliko Britanijo in Francijo, prijeti za orožje z namenom, da odstranita narodno-socialistični režim v Nemčiji.

Romunsko olje in Italija. Italija dobiva letno 800.000 ton olja iz Romunije. Sedaj se je gospodarski zastopnik Nemčije, dr. Clodius, ki vodi pogajanja z Romunijo, odpeljal v Italijo, da bi italijansko vlado pregovoril, naj bi Italija odstopila Nemčiji večji del tiste količine olja, ki ga uvaža iz Romunije.

Radi različnih boleznih in nesreč je umrlo na zapadnem bojišču 700 angleških vojakov. V bojih z Nemci je padlo na Maginotovi črti v štirih mesecih samo štirje angleški vojaki in trije častniki.

Angleška križarica »Ajax«, ki se je udeležila bitke z nemško oklopnico »Admiral Speer« v južnoameriških vodah, se je vrnila v minulem tednu v angleško vojno pristanišče Plymouth.

General Sivo, ki je poveljniki finske civilne obrambe, je izjavil, da so sovjetska letala v 650 poletih vrgla nad 21.000 bomb ter ubila 407 civilistov. V 24 primerih so sovjetski letalci napadli bolnišnice in cerkve. Računa se, da je zrušenih doslej 300 sovjetskih letal.

Najhujši napad na finsko Mannerheimovo obrambno črto so izvršili in bili odbiti sovjetski vojaki 1. februarja. Napad je bil pripravljen s šesturnim topovskim ognjem. Po topovski pripravi so se spustile v napad najprej oklopne sarni, tem so sledili tanki s strojnimi in oklopni avtomobili. Kljub tolikemu kritju pa je bila ruska pehota poražena.

»Dolina smrti« se imenuje na Finskem ozemlje, kjer so Finci popolnoma porazili 163. in 44. sovjetsko divizijo.

Svedska je kupila za Finsko v Ameriki 150 letal, katere bodo odposlana v najkrajšem času.

Belgija Finski. Belgijska vlada je sklenila, da pošlje Finski denarno podporo v znesku dveh milijonov frankov. Podpora bo poslana na naslov Rdečega križa.

32 potnikov je zgorelo v avtobusu radi eksplozije bencinskega tanka v mestu Toluca, 65 km južnozapadno od mehiške prestolnice.

Tonaža modernih ladij Zedinjenih ameriških držav znaša 980.000 ton, zastarelih pa 228.000 ton. Po teh podatkih ameriška mornarica ni močnejša kot nemška in japonska skupaj. Nemška in Japonska sta posebnno glede podmornic in rušilcev močnejši kot Amerika. Ameriška vojna mornarica je za malenkost slabša kot nemška in japonska mornarica skupaj.

Za varnost na železnicah

Če je prijetno naslanjati se skozi okno železniškega voza, kadar vozi vlak z brzino petdesetih, šestdesetih kilometrov na uro, je to kaj tvegano ravnanje, če vozi vlak z brzino sto ali več kilometrov. Zato uvažajo železniške uprave sedaj čedalje bolj zaprte wagone s posebnimi napravami za zračenje. Električni vlak »Breda«, ki je pred kratkim dosegel nov hitrostni rekord za Italijo z več nego 200 km na uro, ima trdno zaprta okna, posebna naprava skrbi za to, da pride vsako uro v voz nad 4000 kubičnih metrov svežega, primerne segretega ali ohlajenega zraka. Poleti je zrak v vozu stalno za šest stopinj hladnejši nego zunaj, pozimi pa ima stalno dvajset sto-

avgust šenoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

33

Kočija za kočijo je prihajala pred mestno hišo, ljudje so izstopali, hiteli po stopnicah gor.

Ednajst je ura. Rdeči imajo devetdeset, beli sedemdeset glasov. Andrič se je zadržal na svojega pisarja:

»Pa kje so? Kje so? Še jih ni! Ali jih še ni?«

Pisar je skomignil z rameni, Bradič pa se je po vražje nasmešil.

Pol dvanajst je že minulo. Zdaj so tudi že kmetje, ki so spadali pod mesto, oddali svoje glasove, rdeče listke. Plaho so izgovarjali svoja imena, plaho gledali v gospe pri komisiji. Da morajo rdeče listke oddati, to vedo; kdo je na teh listkih in koga volijo, tega ne vedo. Ne znajo ne pisati ne brati. Novo gosposko? Kakšno? Bog si ga vedi! — Samo Jelenjčanov še ni bilo. Kje so? Bog vedi! Župan Janko se je sicer privlekel in je oddal odprt bel listek za staro gosposko češ:

»Jaz sem gosposki zmerom pokoren.«

»Pa kje so Jelenjčani?« ga je vprašal oni stari go-spod pri komisiji.

»Ne vem, vaša milost!« je odgovoril Janko in se neumno nasmejaj, »zapovedal sem jim, pa še nobenega ne vidim.«

Bradič se je škodoželjno nasmešnil, Andrič je samo ustnice stisnil. Rdeči imajo zdaj sto, beli osemdeset glasov. Bradič se je razkoračil. Kadar koli je šel kak rdeč volilec mimo njega, mu je prijazno pokimal:

»Živio! Naši smo!«

Ko je Galovič prišel gledat, kako stvar stoji, je mahnil Bradič z glavo in roko češ:

»Bene, amice! Ha, ha, ha! Rdečih sto, belih osemdeset! Sva že na dobrem. Jutri bova midva v tej hiši vladala.«

Zdaj je volitev zastala, ko da je nastal mir pred viharjem. Nikogar ni bilo več. Tudi Jelenjčanov še ni bilo. Zdaj pa — glej jih! Pripeljali so se. Na klobukih so jim rdeči listki. Na prvem vozu sedi Mikica in drži zastavo. Obstali so, iz krčme so prihiteli rdeči, pred njimi Galovič:

»Živeli Jelenjčani! Živeli Jelenjčani!«

Janko se je izgubil, Mikica pa je veselo skočil z voza.

»No,« ga je vprašal Galovič, »koliko si jih pripeljal?«

»Trideset. Ne več in ne manj.«

»Ali je vse dobro?«

»Dobro! Zvonili bodo nekemu za pogreb!«

Dve večji nesreči radi zime

Dvojna smrtna nesreča pri kopanju zemlje za opeko

Na Zgornji Ložnici pri Žalcu se je zgodila pri delu za opekarno inž. Unger-Ulmann dvojna smrtna nesreča. Opekarniška delavca Fr. Verdev s Plevne pri Žalcu in Pavel Maloprav s Polzele sta kopala zemljo blizu opekarne za izdelovanje opeke. Verdev je podkopaval zemljo šest metrov na dolgo in je bil že en meter daleč. Maloprav je bil zaposlen z odmetavanjem izkopane zemlje. V bližini Verdeva in Maloprava sta dva druga delavca sekala zmrznjeno zemljo. Od teh udarcev se je pol drugi meter debela plast zemlje zrušila na Verdeva in Maloprava in ju pokopala pod seboj. Vsi, ki so bili očividci nesreče, so priskočili na pomoč in so začeli izkopavati zasuta. Reševalno delo je trajalo eno uro, a medtem sta se ponesrečenca že zadušila in jima tudi zdravnik ni mogel več pomagati.

Verdev je zapustil ženo in enega sinčka, Maloprav pa pet neposkrbljenih otrok.

Dvojna smrtna nesreča je bolešno odjek-

nila po vsej okolici, kateri se smilita tako hudo prizadeti delavski družini.

Led odtrgal štiri mlina na Dravi

Proti koncu minulega tedna bi bil postal most čez Dravo pri Ormožu skoraj žrtev hudega pritiska hlođovja razbitega mlina in po reki plavajočega ledu. Radi kopičenja ledu se je zajezila voda pri obrežnih mlinih med Ormožem in Obrežom, ki so last g. Sadravca in Jeranina, tako, da je pritisk mlina odtrgal in so odplavali naprej po Dravi. Tri mlina so odnesli valovi lepo pod mostom naprej, četrta se je razbil ob mostnici. Nekaj časa je bilo videti, da bo z ledenimi ploščami ojačeno hlođovje razbitega mlina porušilo most. Na srečo je uspelo gasilec in drugim domačinom, da so zadelana mostišča oprostili prehudega pritiska in oteli veliki most. Omenjeni trije celi mlina so se sigurno kje zaustavili na poti proti Varaždinu in jih bodo že s časom spravili nazaj na prvotna mesta. Povzročena škoda pa bo vendarle znašala okrog 100.000 din.

Posvetu

Nekaj o razmerah v Berlinu v hudi zimi. V zadnjih dneh so imeli v Berlinu 30 stopinj Celzija mraza. Ta huda zima je presneto nedobrodošla v tem letu, ko se kaže povsod po Nemčiji pomanjkanje premoga. Kljub vsem poskusom, katere so napravili, da bi preskrbeli nemško prestolnico s kurivom, jim to ni uspelo. V Berlinu so cele skupine hiš, v katerih že nad deset dni ni bilo zakurjeno; v mnogih pa so kurili nezadostno. Največja težava v Berlinu je razdelitev premoga. Sneg in zima ovirata berlinski cestni promet prav tako kot promet na železnicah. Dalje zadeva v živo vse sloje v Berlinu pomanjkanje krompirja, katerega ne upajo prevažati v strahu, da bi ne zmrznili. Najbolj pa trpijo Berlinčani radi pomanjkanja obleke in obutve, katero je mogoče dobiti samo na karte.

Posebno premeteni so si pomagali na ta način, da so kupovali kopalne obleke, katere niso na karte, in jih nosijo kot spodnjo obleko. Zopet drugi so kupovali črno sukno z izgovorom, da ga potrebujejo za zatemnitev oken v noči, v resnici pa so si dali iz sulna napraviti obleke. Oblast pa je zvedela omenjeni zlorabi in ju je prepovedala. Po vsem rajhu in posebno še v Berlinu se je skrčil promet z avtomobili. Število avtomobilov, ki

je znašalo lani septembra v Berlinu 232.062, se je skrčilo 1. januarja 1940 na 61.536 in znaša komaj še eno četrtno prejšnjega stanja.

Ojačenje vojaške vzgoje nemške mladine. Po poročilih iz Nemčije bodo nemške mladinske organizacije preosnovali v tem smislu, da bodo za bodoče sprejemali v organizacije že desetletne dečke in deklice. To mladino bodo vežbali po posebnih programih, da bo poprej sposobna za sodelovanje glede vojne delavnosti celotnega naroda.

Edino živo bitje, ki je na boljšem v sedanji vojni. Med vsemi živimi bitji, katerim pri naša sedanja vojna korist, so kiti. V lovskem času, ki pričinja ravno sedaj, bodo imeli kiti manj zasledovalcev kakor v mirnem času. Lovci na kite se odpravljajo na lov v južna ledena morja oktobra, kjer vsako leto s pomočjo vedno izpopolnjenih pripomočkov polovijo vedno več teh ogromnih sesalcev. V teku zadnjih dveh lovskih dob sta samo dva čolna nemških družb ulovila in izrabila 6000 kitov. Ti družbi sta bili v službi nemške vlade in sta prejeli visoke nagrade, ker sta ulovili toliko kitov. Za Nemčijo je bil lov na kite, odkar je na vladi Hitler, važno sredstvo, da si je preskrbela znatne zaloge masti. Vse

olja, katerega so pridobili iz kitov, je ostalo v Nemčiji. Iz kitovega mesa pa so izdelali konzerve. To leto pa ne bodo nemški kitolovci zastopani po južnomorskih loviščih krog južnega tečaja in bodo lovili samo Norvežani, Američani in Japonci.

Pomoč Poljakom. Vojna je Poljsko hudo zadela. Velika je beda tistih, ki so pobegnili iz svoje domovine, nič manjša pa tudi stiska onih, ki so ostali doma. Vatikanski radio je nedavno opisal to bedo ter opozoril svet na stanje poljskega ljudstva. Že prej so škofje Zedinjenih držav Severne Amerike poučili svoje vernike o bednem stanju Poljakov ter začeli z akcijo za nabiranje sklada v pomoč Poljakom. Te pomoči bi naj bili deležni ne samo poljski begunci, marveč tudi tisti, ki so ostali doma. V svojem proglasu škofje izjavljajo: Stiska je tako velika, da je takojšnja pomoč nujno potrebna.

Umrla s. Marija, kakor je objavilo 20. januarja t. l. predstojništvo samostana karmeličank v Lisieuxu. S. Marija je bila kot najstarejša hči pobožnih staršev Martin rojena 22. februarja 1860, v samostan je stopila leta 1886. Bila je sestra sv. Terezije od Deteta Jezusa, katero je skrbno pripravila na prvo sv. obhajilo in birmo in v koje vzgoji je imela veliko in važno vlogo. Njenemu vplivu je pripisati, da je mala svetnica sv. Terezija spisala prelepo knjigo »Povest ene duše«. S s. Marijo je izgubil samostan karmeličank eno svojih najstarejših članic, med katerimi še živijo dve sestri sv. Terezije: Pavlina in Celina, do čim tretja sestra Leonija živi kot redovnica v Caenu.

Katoliške šole na Kitajskem. Japonsko-kitajška vojna, ki traja že tretje leto, je na mnogih krajih močna ovira za misijonsko delovanje. Vendar pa ga ni — kajpada z malimi izjemami — povsem onemogočila. To velja tudi za katoliške šole, ki večinoma delujejo naprej. Tako n. pr. deluje katoliško vseučilišče v Pekingu. V šolskem letu 1939/40 je na tem vseučilišču vpisanih 1585 dijakov, na pripravni šoli pa 921, torej skupno 2506 študentjev. Od teh je 12% semeniščnikov, odnosno bogoslovcev, drugi pa se pripravljajo za svetne poklice.

Slika izobrazbe sovjetskih vojakov. Finci so sporočili po radiu, da je posebna komisija izprašala 40 sovjetskih ujetnikov, da bi doznala njihovo znanje o najnovejših političnih dogodkih in stopnjo izobrazbe. Od ujetnikov sta bila označena kot predsednika sovjetske Rusije Stalin in Molotov. Berlin je po mnenju nekega ujetnika prestolnica Francije, neki drugi ra je štel k skandinavskim deželam poleg Finske ter Švedske tudi Turčijo...

»Naprej!« je zagrmel Galovič. »Živeli Jelenjčani!«
»Živio gospod Galovič!« so odvrnili Jelenjčani in šli za svojim kortešem. Mikica se je ustavil pri vratih. Tu ga je iznenada nekdo zagrabil. Pisar se je ozrl, opazil je Luko in se stresel.

»Mikica!« je šepnil berač in niti pogledal ni pisarja, »ali je vse dobro? Ali so vsi za novo gosposko?«

»Vsi,« je šepnil pisar in se izvil beraču, »vsi so naši. Luka, kje si bil?«

»Molči! Ne sprašuj!«
Rdeči so imeli sto, beli osem in devetdeset glasov.

»Umaknite se!« se je napihoval Galovič. »Naši dobri Jelenjčani grede volit. Umaknite se, prosim!«

Galovič je začel z rokami razgrinjati ljudi, da so mogli Jelenjčani naprej.

Jelenjčani so začeli glasovati. Rdeč listek za rdečim je padel, trideset rdečih listkov je padlo v skrinjico. In zazvonilo je poldne — volitve so bile opravljene.

»Servus, domine collega! Zdaj smo vas zapečatili!« je zaklical Bradič Andriču, ki je molče gledal v papir pred seboj.

Luki se je razvedrilo lice. Doslej je stal pri vratih in je strmel nepremično v skrinjico. Zdaj je bilo tri sto goldinarjev njegovih. Kje pa je Mikica? Kar brez sledu je izginil.

»Preštejmo glasove!« je rekel oni stari gospod pri

mizi in odprl skrinjico. »Gospod Galovič! Gospod Bradič! Prosim, glejte, če se prav šteje.«

»Bene, bene!« se je nasmehnil Bradič. »Toliko, da bo po zakonu. Saj vemo itak že, kako stojimo. Sto trideset je naših, osem in devetdeset je vaših. Zmaga je naša!«

Začeli so šteti listek za listkom, devali so bele na en kup, rdeče na drugega.

»Prosim, prosim! Berite imena! Saj niso vsi rdeči listki enaki.«

»Ka-a-aj?« je rekel Bradič in si nataknil naočnike. Pogledal je enega od rdečih listkov in prebledel.

»To ni mogoče!« je pristavil Galovič razjarjeno, Andrič pa je mirno gledal v papir.

»Pa je,« je odgovoril predsednik.

Šteli so in sešteli. Sto glasov je bilo za novo, sto osem in dvajset za staro gosposko, ker so bila na tridesetih rdečih listkih natiskana imena stare gosposke. Jelenjčani so vendarle za staro gosposko glasovali.

»Sluga sem,« se je priklonil Galovič, ki je kar trepetal od jeze, v Jelenjčane pa je siknil: »Lumpi!«

»To — to ni mogoče!« je jecal Bradič in gledal kakor neumen v komisijo. »Protestirali bomo.«

»Da, da, domine collega,« se je nasmejal Andrič, »slabo ste agitirali. Senatorstvo vam je šlo po vodi.«

Bradič ga je ošvignil z ostrim pogledom, vtaknil je

pinj nad ničlo. Razume se samo po sebi, da ima ta zrak tudi vedno zadostno količino vlage.

Mirnost in samozavest Indijancev

Škof Wiple, ki je ok. leta 1900 misijonaril med Indijanci, je pripovedoval sledečo zgodbo, ki označuje mirnost in samozatajevanje Indijancev. V nekem hotelu v Washingtonu je kosilo več indijanskih glavarjev. Ko je eden izmed njih videl, kako je neki beli gospod natresel popra v juho, je tudi on vzel posodico s poprom in ga praecej veliko natresel na svoj krožnik. Ko je začel jesti, je bil navidezno čisto miren, vendar pa so mu, ko je začel poper preveč peči, tekle solze po licih. Njegov sosed

Poljaki kot prisilni delavci v Nemčiji

V zgodnji spomladi bodo začeli Nemci z veliko ofenzivo na zapadu ali kje na vzhodu in radi tega imajo pod orožjem zelo močno armado. Vojaški vpoklici so odtegnili mnogo delavskih moči, kar bi moglo nevarno vplivati na kmečko delo, od katerega zavisi preskrba Nemčije z živili. Ker je v tej vojni v rajhu najbolj udarjen kmet, mu bo priskočila na pomoč vlada, ki hoče zagotoviti poljsko proizvodnjo s pomočjo delavcev iz Poljske.

V nemški rajh in tudi v nemško štajersko ter na Koroško bodo spravili v presledkih od februarja do aprila en milijon Poljakov obojega spola, ki bodo zaposleni na kmetijah. Poljsko delavstvo bo razposlano po kmetih, ki se bodo oglasili, da vzamejo na delo Po-

ljake. Za svoje delo bodo prejeli ti delavci hrano in nekaj denarne odškodnine, katere jim bo izplačana šele, ko bo nedoločena službena doba pri kraju.

Nemška oblast je kmetom že dala navodila, da postopajo z delavstvom iz Poljske tako, kakro to zahtevajo plemenski predpisi in predpisi o občevarju z nasprotniki Nemčije.

Doslej je bilo po raznih krajih Nemčije zaposlenih 700.000 poljskih vojaških ujetnikov, katerim se bo pridružil v teku treh mesecev še en milijon poljskih delavcev, ki si tudi po predpisih o ujetnikih ne bodo smeli sami izbirati dela, ampak jih bo uporabljal delodajalec po svoji volji.

občo zadovoljnost z občudovanja vredno pastirsko gorečnostjo do svoje smrti.

V trboveljski delavski fari je ustanovil Vincencijevo konferenco, katere je razdelila med njegovim umnim vodstvom nad 100.000 din podpor in je kupila na Vodah prostor za dobrodelne ustanove in za cerkev. Farno cerkev je popravil od zunaj, nabavil nove cerkvene klopi in je tudi sicer vestno skrbel za olepšavo ter čast hiše božje.

Kot trboveljski župnik je bil predsednik Prosvetnega društva in načelnik Kmečko-delavske posojilnice.

V zaupani mu župniji je bil pri vseh priljubljen, ker je bil oče siromakov in je znal tudi na višjih mestih izprostiti podpore potrebnim rudarjem, med katerimi se je veselil ljubezni ter ugleda.

Za njegove velike zasluge za Cerkev je bil odlikovan z imenovanjem za duhovnega svetnika in monsignora. Kralj mu je podelil red sv. Save kot požrtvovalnemu ter neustrašenemu narodnemu borcu, kulturnemu in gospodarskemu delavcu.

Blagega g. monsignora bodo ohranili Trboveljčani v najboljšem ter trajno hvaležnem spominu, ker jim je bil dolgo let dušni pastir, oče in voditelj v težavnih časih.

Pogreb

Občo priljubljenost trboveljskega gospoda je dokazalo številno spremstvo, ki je posodilo blagemu monsignoru zadnjo pot v ponedeljek dopoldne. Rakev so prenesli v župno cerkev, kjer so bile sv. maše in je duhovščina opravila mrtvaške molitve. V cerkvi se je zbralo 35 duhovnih tovarišev in med temi kot zastopnik škofa g. stolni kanonik dr. Ivan Žagar iz Maribora, ki je vzel od blagopokojnega slovo s prižnice.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

† Msgr. Jakob Gašparič

Iz življenja in delovanja gospoda monsignora

Po daljši bolezni je poklical Gospod na Svečnico iz svojega vinograda po večno plačilo gospoda monsignora Jakoba Gašpariča, duhovnega svetnika in župnika v Trbovljah.

Rodil se je 4. julija 1872 pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. Srednjo šolo je končal v Mari-

boru in Celju, bogoslovje v Mariboru, kjer je bil posvečen na svoj god leta 1899. Kaplanoval je pri Sv. Martinu na Pohorju in osem let na Dolu pri Hrastniku. Tam je bil v veliko pomoč pri zidavi nove cerkve sedanjemu žalskemu g. župniku Veterniku. — Leta 1910 je postal župnik pri Sv. Rupertu nad Laškim. V težavni hrboviti župniji je bil z vso požrtvovalnostjo na delu 14 let. Eno največjih župnij v naši škofiji v Trbovljah je nastopil leta 1924 in jo je vodil na

Bivši amer. predsednik Hoover (desno) organizira v Ameriki denarno pomoč napadeni Finski

Romunija je v škripelch zaradi petroleja. — G. Tatarescu, ki vodi romunsko vlado v teh časih

Andrew Duncan, novi angleški vojni minister po odstopu Hore Belisha

Weygand, eden najmožnejših francoskih generalov in poveljnik zavezniških armad v Siriji

je to opazil in ga vprašal: »Zakaj jokaš?« — »Mislim sem na svojo rajno staro mater,« se je oglašil odgovor. Sedaj si je natresel tudi drugi Indijanec popra, ki je nanj enako učinkoval kakor na njegovega soseda. Tedaj pa je prvi Indijanec ostro pogledal in vprašal: »Zakaj jokaš ti?« — »Jaz jokam,« je dejal drugi, »ker te tvoja stara mati ni vzela s seboj, ko je umrla.«

*

Orn kanarček

V Buenos Airesu v Južni Ameriki so imeli razstavo kanarčkov. Ljubitelji pevcev so zbrali tam 454 redkih primerkov, med katerimi so vrvice brez primere. Tudi v barvnih odtenkih so ptice nekaj svojevrstnega. Največ jih je

naočnike v žep in se preril skozi množico na ulico. Jelenjčanom je grede še šepnil:

»Biki!«

Izenada se je iztisnil iz gneče Janko, dejal je na ves glas, da ga je komisija lahko čula:

»Hvala Bogu! Zopet imamo staro gosposko. Kaj nam je treba nove!«

Pred mestno hišo so ljudje veselo vzklikali, rdeči so se razgubili in preklinjali kmete, krčmarji so nehali nositi guljaž in vino, edino Mikica je v kotu neke krčme srkal za Andričeve denarje svojo čašico.

Luka je še zdaj stal pred vrati mestne hiše nem kakor mravlja, trd kakor kamen, bled kakor stena. Izdal ga je Mikica, izdali so ga kmetje, prepadlo mu je tri sto goldinarjev. Jezno si je grizel ustnice. Ko bi dobil Mikico v pesti, zdobil bi ga. Prijel se je za srce. Ha! Še ni vse izgubljeno. Oni denarji, katere mu je izplačal Radinič, oni denarji so še njegovi, to je več ko tri sto goldinarjev! To mu mora pomagati! Z odločnim korakom se je odpravil v Jelenje.

Najbolj so se čudili Jelenjčani. Najprej so jim novi gospodje plačali vino in šli so glasovat za novo gospodo, saj listki so bili rdeči. Zdaj so izvoljeni stari gospodje pa plačujejo ti Jelenjčanom vino, češ da so zmagali po njihovi zaslugi. Tega niso razumeli, toda pili so novo vino za staro gospodo, pozabili pa staro vino za novo gospodo.

Vse to je razumel Mikica, smejal se je in pil in pri sebi govoril:

»Ej, Luka! Tvoje niti so se pretrgale. Čakaj, lump! Pokazal ti bom, kaj veljam in ali je prav, da si me zagnal na smetišče! Izbil sem ti tri sto goldinarjev pa ti jih še bom, če bo vragu prav.«

Luka je prišel v Jelenje. Bilo je poldne. Danes je bil po človeško oblečen, kakor pravi kmet: belo srajco je imel, bele hlače, nov klobuk, nove opanke, telovnik, suknjič, vse čisto novo.

»Kaj je to?« so se čudili kmetje.

Še obrit je bil.

»Kak čudež je to?«

Luka se ni ozrl na nikogar, gledal je predse v zemljo. Šel je hitro, kakor da ga kdo podi. Zavil je na stezo in prišel do Martinove ograje. Pogledal je, vztrepetal. Pod slivami je obešala Mara perilo in si veselo pela. Luka je motril dekle, stala je s hrptom proti njemu obrnjena. Glavico je nagibala na levo, telo je zibala sem in tja. Zdaj se je dvignila na prste, zdaj je zamahala z belimi polnimi lakti, po hrbtu pa sta ji padali dve črni kiti.

Luka je stal nem in plah. Ni mogel prestopiti. Nekaj ga je gnalo naprej, nekaj ga je zadrževalo. Ali bo ali ne bo hotela? Zdaj še sme upati, dokler ne ve njene volje, ali potem, potem — če ne bi hotela, bi moral umreti. Morda pa le, morda? Dekle spoštuje očeta, oče je v stiski, denarja mu je treba, Luka pa ima denar, ima ga

V zastopstvu g. bana se je udeležil pogreba okrajni načelnik dr. Tekavčič. Zastopana je bila Trboveljska premogokopna družba, trboveljska občina, gasilci, vsi državni in samoupravni uradi. Brzobjavno sožalje je izrazil tudi predsednik senata g. dr. Anton Korošec. Med ogromno udeležbo vernikov ter šolske mladine z učiteljstvom so spremili rajnega na pokopališče. Od odprtem grobu so se poslovili od zemeljskih ostankov nezabnega gospoda laški g. nadžupnik ter dekan g. dr. Krulc, župnik iz rojstnega kraja rajnega g. škof, za trboveljske šole ravnatelj meščanske šole g. Osterc, za bivše kaplane g. Žalar, župnik od Sv. Petra pri Mariboru, za domače duhovnike in župljane g. duhovni svetnik Ratej, v imenu Prosvetnega društva g. Renko in za lovce g. Tržan.

Po odpetih žalostinkah se je razšlo številno zadnje spremstvo z bridko zavestjo, da je sprejela slovenska zemlja truplo gorečega duhovnika ter vrlega narodnjaka, ki je delil v življenju med zaupane mu ovčice neštete duševne dobrote in storil za dobri slovenski narod, kjer koll je služboval, po svojih obilnih zmoglostih vse, da bi ga ogrel za narodno zavednost, kulturni napredek in gospodarsko izboljšanje!

*

Vzoren katoliški mož umrl. V ponedeljek, dne 5. februarja, smo spremili na kraj miru in pokoja Franca Čevnik, po domače Pežel, posestnika na Dobrovi pri Črnečah. Rajni je dočkal lepo starost 76 let. Bil je vzoren katoliški mož, zelo tihega in mirnega značaja. Bil je 30 let cerkveni ključar v Črnečah in pri romarski cerkvi Sv. križa. Za vsi požrtvovalnost mu ohranimo časten spomin, sorodnikom pa naše sožalje!

Smrt naraščajnika Fantovskega odseka. V nedeljo, 28. januarja smo spremili k večnemu počitku Jožeka Grm, naraščajnika iz šent Ilja v Slov. goricah. Nosili so ga fantje v krojih, spremili so ga pa vsi člani in članice ter naraščajniki. Pogreb je vodil g. kaplan, ki se je ob grobu z lepim govorom poslovil od pridnega dečka. Slovo je vzel od rajnega Jožeka tudi g. šolski upravitelj. Staršem naše iskreno sožalje — Jožeku pa naj sveti večna luč!

Gospodar življenja in smrti je utrgal malo cvetko pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Pri nas smo spremili k zadnjemu počitku pridno in zgledno učenko Terezijo Rudl. Dolgo jo je mučila zahrbitna jetika in končno pretrgala nit življenja. Gospodarju življenja in smrti se je dopadlo, da je utrgal malo dišečo cvetko, da jo nepoškodovano vsadi v nebeški vrt!

Mrtvaški zvon je zapel v Spod. Sv. Kungoti letos že dvema otrokama in dvema odraslim. Najstarejši je bil Jurij Štiglic, 85 let star, dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja«. Bil je poštenjak skozinskož. Enemu gospodarju, vseučiliškemu profesorju dr. Lode v Inostu, je služil kot viničar in več let kot oskrbnik 55 let. Naj počiva v miru!

Smrtna kosa pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Na Svečnico smo pokopali kmeta Antona Pernata, ki je v 75. letu umrl v

Zg. Pleterjah. Bil je dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja«, ki ga ima tudi letos naprej plačnega. Iz zakona z Jero, roj. Vindiš se je rodilo 13 otrok, od katerih je še živih deset; najstarejši je padel v svetovni vojni, drugi sin je duhovnik-trapist v Rajhenburgu, t. č. subprior in magister bratov, ki je tudi vodil očetov pogreb; ena hči je umrla že leta 1925 kot prednica šolskih sester v Imotskem v Dalmaciji; za njo je šla še mlajša sestra v samostan, ki je dobila pri preobleki tudi njeno ime s. Fortunata in je zdaj v Mariboru. — Na sedmini so domačini in prijatelji zbrali v spomin pokojnemu 50 din za afriške misijone, 75 din pa za novo lavantinsko bogoslovje. Naj počiva v Bogu! — V Apačah je umrla vrla želarka Marija Pal po dolgi hudi bolezni. — Naši šolarji pa so pokopali pridno Gizelko, sedemletno hčerko trgovca in posestnika Nadelsbergerja, učenko prvoga razreda, ki je dan pred smrtjo še prejele tudi prvo sveto obhajilo. — Bog tolaži starše in vse druge žalujoče!

Smrt blage mamice. Žalostno so zapeli zvonovi 28. januarja pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah in naznanjali vest, da je zatisnila svoje trudne oči Marija Grabušnik. Bila je zvesta, vzorna ter skrbna gospodinja in ljubljenica otrok. Dočakala je starost 60 let. Vdano je prenašala kratko in hudo bolezen. Za njo žalujejo štirje že odrasli otroci ter hudo prizadeti mož. Pogrešali jo bodo reveži. Kateri je prišel do njene hiše, ni šel praznih rok od nje. Kako je bila prijubljena med sosedi in znanci, je pokazal njen pogreb. Domači pevci so ji pred hišo zapeli »Vigred se povrne«, in še na grobu. Na sedmini se je nabralo za afriške misijone 70 din. Rajna naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Zgledna katoliška mati umrla. V Križevcih pri Ljutomeru je umrla posestnica Marija Bratina, mati okrajnega načelnika v Murski Soboti. Pokojnica je bila zgledna katoliška žena ter je dočakala lepo starost 81 let. Naj počiva v miru, a g. načelniku izrekamo iskreno sožalje!

Smrt in zadnja pot Marijine hčere in tretjerednice. Globoko je zadela faro Sv. Tomaž pri Ormožu izguba vrla Marijine hčere in tretjerednice Marije Dovečar. Bila je 34 let prednica tukajšnji Marijini družbi in obenem desna roka duhovnikom, ki so vodili Marijino družbo. Z besedo in dejanjem, še bolj pa s svojim zgledom je bila svojim sodružbenkam zares učiteljica, vzgojiteljica in — mati. Kar je druge učila, je tudi sama vestno izpolnjevala. Z molitvijo je združevala delo; žuljave in raskave roke ter sključeno telo so pričali, da je delala veliko preveč, kar je še povečalo njeno dolgoletno in mučno bolezen. Kljub velikemu delu, kljub bolezni smo jo videli pogosto v cerkvi tudi čez teden, čeprav je bila do cerkve dolga in težka pot. Kljub bolezni je do zadnjega redno prihajala k sestankom, da pove svojim sestram kako spodobno besedo. Pogrešali bodo blago dobrotnico nešteti siromaki, ki jih je ona podpirala, nešteti žalostni in obupani, ki jim je ona z materinsko besedo, še bolj pa z materinskim pogledom v

tolažbe in poguma v težke boje in viharje življenja. Sv. mašo zadušnico je opravil g. Jožef Klemenc, kaplan v Ribnici na Pohorju; z v srce segajočimi besedami se je g. kaplan v cerkvi poslovil od svoje blage dobrotnice in duhovne matere. Pogreb je vodil g. župnik in se z ganljivimi besedami poslovil od svoje dobre, zveste faranke in tretjerednice. Duhovni vodja Marijine družbe, ki mu je bila blaga pokojnica dobra svetovalka in desna roka pri vodstvu deklet, je postavil pričujočim, zlasti še dekletom iz Marijine družbe, za zgled pokojno, njeno zgledno in vsestranski krščanski življenje. Končno se je od drage sosesre poslovila prednica Marijine družbe in je zaključila z besedami: »Zbogom, draga sestra, na svidenje nad zvezdami!«

Gasilski častni član umrl. Nepričakovano je umrl v Cvetkovcih Jernej Petek, ki je bil daleč naokoli spoštovan kot 36 letni občinski odbornik in tri leta župan bivše občine Cvetkovi. Pod njegovim vodstvom je občina zgradila neobhodno potrebni most čez Pesnico, ustanovila se je gasilska četa, pri kateri ustanoviti je rajni neumorno deloval, da se je že v prvem letu zgradil gasilski dom, v katerega je največ prispevala občina. Zato ga je gasilska četa pred leti imenovala za častnega člana. Pokojni je bil veren katoličan, redno je prejemal svete zakramente, bil je tretjerednik, naročnik »Slov. gospodarja«, pomagal je vsakemu, posebno se je izkazal s svojo pomočjo v vojnem času. Pogreb dragega rajnika se je vršil dne 29. januarja. Pri hiši žalosti se je od pokojnika poslovil v ganljivih besedah g. Z. Senica, Pogrebu so prisostvovali domači gasilci in mnogo občinstva. Na grobu je orisal njegovo življenje g. župnik Josip Rehar, pevski zbor pa mu je zapel v slovo žalostinko. Naj mu bo domača zemljica lahka — preostalom pa naše iskreno sožalje!

Smrt je pobrala Kolmanovega dedeka. Dne 30. januarja smo spremili k večnemu počitku na pokopališče pri Sv. Marjeti daleč naokrog znanega Kolmanovega dedeka, ki ni bil dedek le svojim vnukom, ampak vsej vasi in okolici. Bil je zvest pristaš katoliških društev in naročnik katoliških listov. Poleg velikega številca sorodnikov, prijateljev in znancev je spremljal blagopokojnega od domače hiše iz Mezgovec tudi gasilska četa iz Dornave z obilnim članstvom in s svojo zastavo ter mu tako skazala zadnje čast kot podpornemu članu. Pokojni je vdano prenašal svojo večletno bolezen in je v 80. letu bogu vdano mirno zaspal. — Na dan pogreba in obhajanja sedmine so darovali sorodniki za novo lavantinsko bogoslovje 87 din. Bog plačaj!

Dva pogreba v Braslovčah. Tukaj smo spremili k večnemu počitku umorjeno Nežo Puncer iz Malih Braslovč, o koje smrti je poročal zadnji »Gospodar«. Kako je bila rajna prijubljena, je pokazal njen pogreb. Poleg domačih gg. duhovnikov sta se pogreba udeležila tudi p. Hubert iz Nazarij in g. Viktor Ramšak iz Rajhenburga. — Isti dan smo pokopali tudi Rovšnik Martina, sprežitarja iz Dobrovelj. — Obema naj sveti večna luč, svojcem pa naše iskreno sožalje!

dovolj, a Mara še nima ženina. Oh, ko bi hotela, ko bi hotela! Morda bo le! Zdaj je prestopil. Zazeblo ga je, pogrelo ga je. Priplazil se je k ograji. Obstal je in dekle začel spet gledati. Gledal jo je kakor kako svetnico, gledal jo je z milim, skoraj solznim pogledom.

»Mara!« je dihnil.

Dekle ni čulo.

»Mara!« je zaklical s trepetajočim glasom.

Dekle je obrnilo glavo.

»Kdo je? — Vi ste, Luka? Kaj bi radi?«

»Le eno besedo bi rad povedal.«

»Lahko tudi dve. Kaj je dobrega?«

»Da stopim na ono stran?«

»Zakaj? Ali mi z one strani ne morete povedati?«

»Ne morem.«

»Potem kar stopite semkaj!«

Luka je skočil čez ograjo. Prvi hip ni vedel, kaj naj reče. Potem je segel v nedra po listnico in jo položil v travo pred deklo čuš:

»Na, vzemi!«

»Kaj je to?«

»Denarji, polno denarja, vse, kar imam.«

»Čemu mi bo vaš denar?«

»Vzemi, prosim te. Tvojemu očetju je potreben. Zivina mu je poginila, žetev zgorela, nesrečen je.«

»Zakaj mi dajete vi denar? Zakaj dajete vse, kar imate?«

»Kako ti naj rečem!« je dejal Luka, se tresel in si šel z dlanjo čez čelo. »Ali me hočeš poslušati?«

»Hočem. Govorite!«

»Jaz sem nesrečen človek, to veš, berač sem — toda ne, ne, nisem zares berač. Ne vem za očeta, ne vem si za mater, padel sem tako v svet. Nisem lep, toda vidiš, zdaj sem čist, obrit, bel kakor tudi drugi kmetje in imam več kakor oni. Vidiš, mene je srce bolelo, da so drugi poštene, jaz pa ne. Zakaj ne bi bil tudi jaz, mar sem jaz pes, mar sem jaz zver? Zakaj ne bi imel tudi jaz svojega doma?«

»Pa ko imate denar, bi si ga bili mogli že zdavnaj napraviti.«

»Da, da, mogel bi bil, pa to ni tako. Tavam po tem svetu kakor slepec, kakor da me je udarila roka božja.«

»Pa kaj meni to pripovedujete? Kaj hočete od mene, Luka?«

»Tebe!« je iztisnil Luka in se skrčil.

Dekle se je umaknilo za korak.

»Mene? Mene?« je spregovorila. »Ali imate norce, Luka?«

rumene barve, med razstavljenimi primerki pa najdeš tudi kanarčke oranžne in rdečkaste barve. Vendar to še ni nobena posebnost. Posebnost razstave je kanarček s črnim perjem, križanec rumenega vrvica in bolivijskega »negrilla«. Ta kanarček je bil predmet največje pozornosti na razstavišču. Na njegovi kletki je visel listek s ceno, ki je znašala nad tisoč dolarjev (43.000 din).

*

Umrl je najstarejši bankir

V Cambridgeu (Massachusetts) je umrl bankir Edmund Reardon, najstarejši bankir na svetu. Učakal je 102 leti in se je bavil z bančnimi posli skoro tik do svoje smrti.

*

(Dalje sledi)